



Ключевые слова: экономическая система, устойчивость экономической системы, устойчивое экономическое развитие, устойчивый экономический рост, сбалансированный рост, траектория сбалансированного роста

Bazhenova O.V., Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Economic Cybernetics Department, Taras Shevchenko National University of Kyiv

The conceptual principles of the research of economy sustainability. The paper analyses such concepts as sustainability of the economic system, sustainable economic development and sustainable economic growth. On the basis of essential characteristics of these categories, the differences between them are defined. The interpretation of sustainable economic growth and sustainable development that describe the characteristics of these processes is given. Existing theoretical approaches to their definitions which are suitable for use in applied researches, especially in the economic modelling, are proposed.

Key words: economic system, sustainability of the economic system, sustainable economic development, sustainable economic growth, balanced growth, balanced growth trajectory.

УДК 336.225.6:334.012.61-022.51](477)(045)

Варналії З.С.,

докт. екон. наук, професор професор кафедри фінансів
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,

Панасюк О.В.,

ст. викладач кафедри аудиту та економічного аналізу
Національного університету ДПС України

Аналіз діяльності суб'єктів малого підприємництва, що працюють на спрощеній системі оподаткування

У статті здійснено аналіз діяльності суб'єктів малого підприємництва, що працюють на спрощеній системі оподаткування. Показано динаміку розрахунку фізичних осіб-підприємців які здійснюють діяльність на спрощеній системі оподаткування за єдиним податком у 2002-2012 рр. Зазначено, що за вказаний період зазнало змін адміністрування єдиного податку й знизився рівень ухилень від його сплати в тому числі за рахунок прийняття Податкового кодексу України. Також проведено оцінку застосування в національній податковій системі спрощених режимів оподаткування. Надано пропозиції щодо вдосконалення спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні.

Ключові слова: мале підприємництво, податки, податкова система, спрощена система оподаткування, єдиний податок, фізичні особи-підприємці, малі підприємства.

Роль малого підприємництва в сучасній економіці постійно зростає. Це пов'язано з його можливостями у сфері підвищення рівня зайнятості населення, розвитку сфери послуг, більшої гнучкості щодо мінливого попиту, що робить мале підприємництво свого роду «подушкою безпеки» в разі зміни макроекономічної кон'юнктури. Саме тому важливою проблемою є вдосконалення оподаткування малого підприємництва, оскільки, на сьогоднішній день, саме воно стало одним з основних непрямих інструментів стимулювання розвитку підприємництва в Україні.

Важливим чинником такого стимулювання, про що свідчить і світовий досвід, і вітчизняна практика, є спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Спрощена система оподаткування, як відомо, є одним з елементів загальної системи податкового стимулювання підприємницької діяльності в Україні, який є найбільш поширеним на практиці та має високий рівень ефективності. Найбільшої популярності дана система



набула серед фізичних осіб. Саме тому аналіз динаміки розрахунку фізичними особами-підприємцями за єдиним податком має бути досліджений першочергово.

Дослідження у сфері спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва не втрачають своєї актуальності протягом всього періоду становлення і розбудови вітчизняної податкової системи, свідченням чому роботи А. Данилова, Ю. Іванова, А. Крисоватого, Т. Паєнтко, А. Соколовської, А. Тищенко, К. Швабія та інших.

Безпосередньо теоретико-практичним аспектам розвитку спрощеної системи оподаткування в умовах дії Податкового кодексу приділено увагу в наукових розробках Борейко В. І., Буряк Н.Б., Коваль Л. П., Коротуна В.І., Макарова В.В., Музиченко О.В., Небави М. І., Покатаєвої О. В., Слатвінської М. О. та ін. В даних працях зроблено оцінку ефективності використання єдиного та фіксованого податку, запропоновано підходи щодо визначення оптимальної системи оподаткування для окремого представника малого підприємництва, визначено стратегічні цілі та завдання формування державної політики у сфері малого підприємництва в Україні [1-7,9,10].

Водночас, прийняті лише у жовтні 2011 року норми щодо застосування спрощеної системи оподаткування залишають не вирішеним цілий ряд проблемних питань. Найбільше це стосується необхідності здійснення змін в податковому адмініструванні, створення умов для збільшення кількісного та якісного складу малого підприємництва.

Мета статті полягає в аналізі діяльності суб'єктів малого підприємництва, що працюють на спрощеній системі оподаткування, оцінці застосування в національній податковій системі спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва, а також в розробці пропозицій щодо вдосконалення спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні.

З метою більш глибоко і всебічного дослідження проаналізуємо спочатку діяльність фізичних осіб-підприємців, а потім юридичних осіб, що працюють на спрощеній системі оподаткування,

При аналізі діяльності фізичних осіб-підприємців, що працюють на спрощеній системі оподаткування необхідно звернути особливу увагу на вплив дії Податкового кодексу України на відповідні показники. Узагальнені дані про абсолютні та відносні показники розрахунку фізичних осіб підприємців по єдиному податку за 2002-2012 рр. наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка розрахунку фізичних осіб-підприємців які здійснюють діяльність на спрощеній системі оподаткування за єдиним податком у 2002-2012 рр. *

Рік	Кількість платників єдиного податку	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення (%)	Загальний обсяг річної виручки (тис.грн.)	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення (%)	Сплачено єдиного податку (тис.грн.)	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення (%)
2002	540259,00	0	0	20154124,00	0	0	283693,00	0	0
2003	700885,00	160626,00	29,73	36613883,00	16459759,00	81,66	875648,00	591955,00	208,66
2004	602437,00	62178,00	11,50	49948915,00	29794791,00	147,83	1 052 103,00	768410,00	270,86
2005	696801,00	156542,00	28,97	60774414,00	40620290,00	201,55	1 213 815,00	930122,00	327,86
2006	824459,00	284200,00	52,60	84689873,00	64535749,00	320,21	1 497 549,00	1213 855,00	427,88
2007	974927,00	434668,00	80,45	11248938,00	92335214,00	458,15	1 990 897,00	1707 203,00	601,78
2008	1 137 121,00	596862,00	110,48	154659733,00	134505609,00	667,39	2 416 690,00	2132 996,00	751,87
2009	1 161 605,00	621346,00	115,01	144491674,00	124337550,00	616,93	1 103 693,00	820000,00	289,04
2010	1 166 799,00	626540,00	115,97	155249915,00	135095791,00	670,31	1 162 937,00	879243,00	309,93
2011	1 051 100,00	510841,00	94,55	144775589,00	124621465,00	618,34	1 113 207,00	829513,00	292,40
2012	1 271 687,00	731428,00	135,38	204444485,00	184290361,00	914,41	3 610 853,00	3327 159,00	1172,8

*Розраховано за даними Міністерства доходів і зборів України



З представлених у таблиці 1 даних можна побачити, що протягом всього аналізованого періоду спостерігалася нестабільна динаміка як зміни кількості фізичних осіб-підприємців, що працювали за спрощеною системою оподаткування, так і відповідних сум сплаченого ними єдиного податку. Аналогічно змінювався розмір отриманої даними суб'єктами господарювання річної виручки. Хоча тут варто відмітити, що обсяги виручки зростали значно вищими темпами ніж кількість відповідних господарюючих суб'єктів. Суми перерахованого податку також мали вищу динаміку зростання за сум виручки. Винятком тут став період з 2009 по 2011 р. Більш наочно окреслена ситуація представлена на рис. 1.

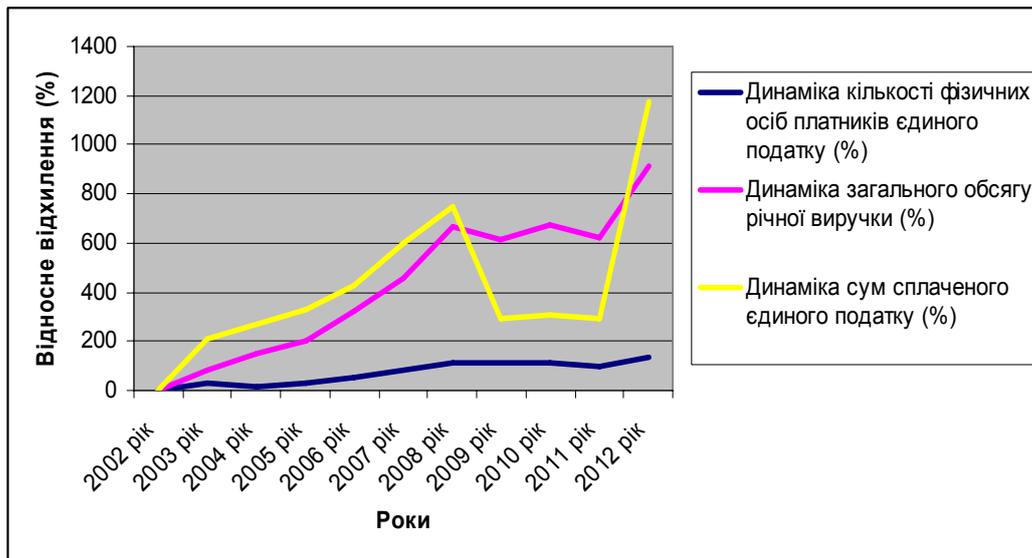


Рис. 1. Динаміка розрахунку фізичних осіб-підприємців які здійснюють діяльність на спрощеній системі оподаткування за єдиним податком у 2002-2012 рр.*

*За даними Міністерства доходів і зборів України

З наведеного графічного рисунка ми бачимо, що найбільш проблемним періодом протягом всього досліджуваного часового лагу був проміжок часу 2009-2011рр. На наш погляд це обумовлювалося наступними причинами: світовою економічною кризою, що чинила негативний вплив на вітчизняну економіку знижуючи тим самим підприємницьку активність; нестабільністю та неефективністю функціонування в цей час податкової системи України, що була спровокована політичною кризою в державі; різким згортанням бізнесу фізичними особами-підприємцями в період прийняття Податкового кодексу України [8]; відсутністю належного нормативного регулювання діяльності та оподаткування фізичних-осіб підприємців.

Коливання відповідних показників у період з 2002 до 2009 р. на наш погляд носили об'єктивний характер та обумовлювалися економічною кон'юнктурою національної економіки та відповідною політичною ситуацією в Україні [6].

Також з наведеної інформації ми бачимо, що починаючи з 2012 р. спостерігається стабільна позитивна динаміка в цій сфері. Це обумовлюється з одної сторони виходом економіки з кризи, а з іншої – законодавчим урегулюванням діяльності фізичних осіб-підприємців та їх оподаткування єдиним податком. Це також спричинено суттєвим розширенням кола осіб, у порівнянні з тим, що було до прийняття відповідних поправок в Податковий кодекс України, яким надається право працювати на спрощеній системі оподаткування [4].

Варто теж відзначити, що факт перевищення динаміки росту сум сплаченого фізичними особами-підприємцями єдиного податку над динамікою збільшення їх загальної виручки, обумовлюється постійним удосконаленням адміністрування єдиного податку й постійним зниженням рівня ухилень від його сплати.

В той же час не всі фізичні особо-підприємці працюють на загальних умовах спла-



чуючи лише єдиний податок. Так, деякі з них, у встановленому діючим законодавством порядку поруч, з єдиним податком є також і платниками ПДВ, інші отримують певні податкові пільги, тощо. Зміна кількості таких платників податків, що відносяться до таких категорій обумовлюється тим, що на початку 2011 р. після введення в дію Податкового кодексу утворився певний нормативний вакуум, який до того ж підсилювався політичними мотивами. Відповідно значна кількість суб'єктів господарювання припинила свою діяльність і після внесення відповідних змін їх кількість, ще не відновилася. З іншої сторони Податковим кодексом було перекрито ряд схем ухилення від оподаткування, що призвело до припинення роботи використовуваних у цьому процесі господарюючих суб'єктів.

Така зміна також пов'язана з тим фактом, що не всі підприємницькі структури котрі працюють на загальних засадах, побоюючись проблем з відшкодуванням податкового кредиту, через недостатнє знання діючого законодавства, бажають проводити активну співпрацю з фізичними особами підприємцями навіть коли ті є платниками ПДВ. Склалася ситуація коли фізичних осіб-підприємців просто ігнорують у господарській сфері навіть не проводячи дослідження чи є вони платниками зазначеного податку.

Доволі позитивна динаміка росту кількості платників ПДВ серед таких суб'єктів пояснюється використанням їх у схемах незаконного збагачення на відшкодуваннях цього податку з одного боку (період до 2011 р.), та нормами ПКУ за якими фізичним особам-підприємцям які не є платниками ПДВ ускладнено співпрацю з іншими платниками податків котрі працюють на загальних засадах (період з 2011 р.). Відповідно деякі з них, для збереження бізнесових контактів зареєстрували себе як платники цього податку[1,2].

В цілому, за результатами проведеного аналізу можемо констатувати наступне:

- динаміка основних показників, що характеризують процес розрахунку фізичних осіб-підприємців за єдиним податком та осіб котрі здійснюють свою діяльність на інших умовах у рамках спрощеної системи оподаткування, протягом всього аналізованого періоду мала нестабільний характер, що обумовлювалося відповідними обставинами;
- процес реформування податкової системи України і прийняття Податкового кодексу, й викликана цим невизначеність функціонування суб'єктів господарювання котрі працювали за спрощеною системою оподаткування, спершу негативно вплинули на діяльність фізичних осіб-підприємців частина з яких взагалі припинила свою діяльність, частина функціонувала збитково, а частина перейшла в тіньовий сектор економіки;
- негативні наслідки цього процесу відчуються до сьогодні, та проявляються, зокрема, в скороченні загальної кількості відповідних господарюючих суб'єктів в останній час, що призводить до певного скорочення підприємницької активності. Окреслена ситуація також ускладнюється у зв'язку з звуженням кількості надаваних таким суб'єктам податкових пільг і боязню співпрацювати з ними серед ділових кіл.
- закріплення у Податковому кодексі України порядку функціонування та оподаткування суб'єктів господарювання які працюють на спрощеній системі оподаткування і розширення меж її використання сприяли усуненню частини відповідних проблем зростанню підприємницької активності серед громадян та росту більшості показників діяльності фізичних осіб-підприємців у 2012 році.

Податковий кодекс України надає можливість працювати на спрощеній системі оподаткування в тому числі й зі сплатою лише єдиного податку не тільки фізичним-особам підприємцям а й юридичним особам. Така можливість теж, як і у випадку з фізичними особами є елементом механізму державного стимулювання підприємницької активності та інвестиційної діяльності. Відповідно, для отримання повної картини дії цього стимулюючого фактора на вітчизняний підприємницький сектор, протягом 2002-2012 рр. виникає необхідність проведення аналізу ключових показників діяльності за спрощеною системою оподаткування і юридичних осіб В той же час, варто відзначити, що при роботі останніх за спрощеною системою вони доволі часто користуються законодавчою нормою про можливість сплати поряд з єдиним податком, для зменшення суми останнього також ПДВ. Цей факт безумовно має враховуватися при проведенні відповідного аналізу.



У зв'язку зі сказаним пропонуємо дослідити спершу показники тих юридичних осіб які працюють за спрощеною системою і сплачують лише єдиний податок. Відповідні аналітичні дані представлені у таблиці 2.

Таблиця 2

Динаміка головних результуючих показників функціонування юридичних осіб які здійснюють підприємницьку діяльність на спрощеній системі оподаткування за єдиним податком (без сплати ПДВ) у 2002-2012 рр.*

Рік	Кількість платників єдиного податку	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення (%)	Загальний обсяг річної виручки (тис.грн.)	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення (%)
2002	73282,00	0,00	0,00	5236,10	0,00	0,00
2003	88901,00	15619,00	21,31	7613,90	2377,80	45,41
2004	95716,00	22434,00	30,61	9259,30	4023,20	76,84
2005	101565,00	28283,00	38,59	9476,50	4240,40	80,98
2006	106534,00	33252,00	45,38	11048,70	5812,60	111,01
2007	113764,00	40482,00	55,24	12095,50	6859,40	131,00
2008	113764,00	40482,00	55,24	13875,50	8639,40	165,00
2009	123956,00	50674,00	69,15	12182,30	6946,20	132,66
2010	135565,00	62283,00	84,99	13497,20	8261,10	157,77
2011	129870,00	56588,00	77,22	15905,60	10669,50	203,77
2012	136186,00	62904,00	85,84	21872,60	16636,50	317,73

*Розраховано за даними Міністерства доходів і зборів України

З наведених у таблиці 3 даних випливає, що фактично протягом усього досліджуваного періоду (за винятком 2011 р.) спостерігається стабільна динаміка зростання кількості юридичних осіб, що здійснюють свою діяльність за спрощеною системою оподаткування сплачуючи лише єдиний податок. В той же час ріст отриманої у процесі функціональної діяльності такими суб'єктами виручки такої стабільної тенденції росту не демонструє. Навпаки у 2009-2010 рр. спостерігається певний спад. Наочно описана ситуація представлена на рис. 2.

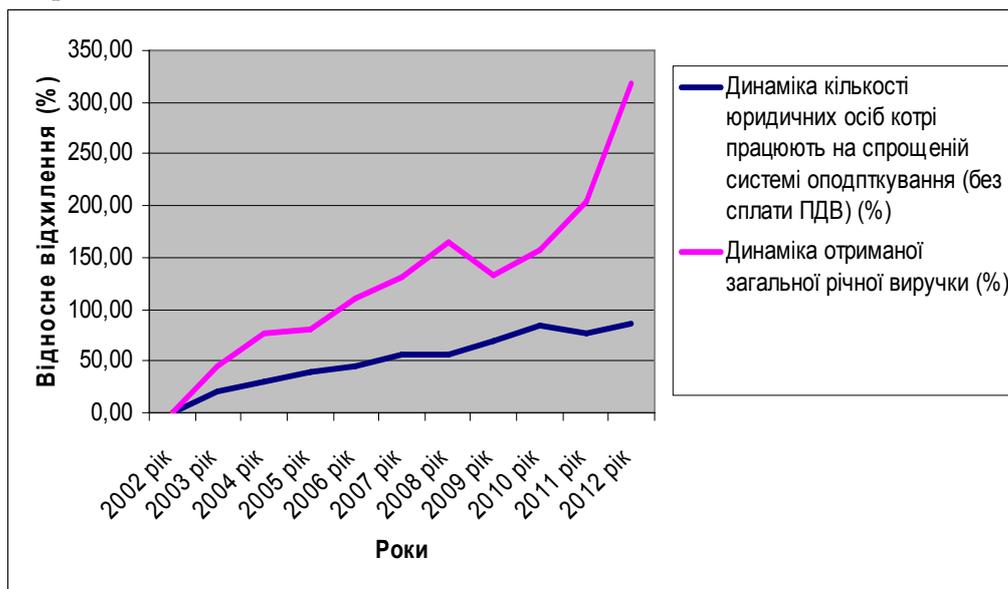


Рис. 2. Відносна динаміка головних результуючих показників функціонування юридичних осіб які здійснюють підприємницьку діяльність на спрощеній системі оподаткування за єдиним податком (без сплати ПДВ) у 2002-2012 рр.



На наш погляд окреслена у таблиці 3 та описана на вище представленому графіку ситуація пояснюється наступним чином:

- юридичні особи є більш стійкою формою підприємницької діяльності, що повільно реагує на незначний вплив зовнішніх факторів (часткова зміна економічної кон'юнктури, політичні негаразди, тощо) саме тому динаміка зростання кількості таких суб'єктів господарювання є стабільною;
- зниження кількості таких юридичних осіб у 2011 р. пояснюється різким згоранням бізнесу ними в період прийняття Податкового кодексу України у зв'язку з відповідною нормативною невизначеністю та високим рівнем за політизованості цього процесу, що породжував дезінформацію господарюючих суб'єктів про можливі ризики їх подальшої діяльності. Підтвердженням цьому є позитивна динаміка росту отриманої тими суб'єктами які продовжили свою роботу виручки;
- певна нестабільність отримуваної такими господарюючими суб'єктами виручки пояснюється з одної сторони впливом економічної кризи, а з іншого політичними факторами які призводили до нестабільності серед споживачів (інфляційні очікування, низька купівельна спроможність, тощо).

Що стосується юридичних осіб які працюють на спрощеній системі оподаткування, але крім єдиного податку сплачують ще й ПДВ то їх основні результуючі показники функціональної діяльності у досліджуваному періоду є наступні (таблиця 3).

Таблиця 3.

Динаміка головних результуючих показників функціонування юридичних осіб які здійснюють підприємницьку діяльність за спрощеною системою оподаткування за єдиним податком (зі сплатою ПДВ) у 2002-2012 рр. *

Рік	Кількість платників єдиного податку	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення (%)	Загальний обсяг річної виручки (тис.грн.)	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення (%)
2002	42344,00	0,00	0,00	5307,70	0,00	0,00
2003	44253,00	1909,00	4,51	6674,70	1367,00	25,76
2004	37488,00	-4856,00	-11,47	6041,70	734,00	13,83
2005	33909,00	-8435,00	-19,92	6590,10	1282,40	24,16
2006	29155,00	-13189,00	-31,15	6290,10	982,40	18,51
2007	25570,00	-16774,00	-39,61	6176,70	869,00	16,37
2008	22780,00	-19564,00	-46,20	5722,30	414,60	7,81
2009	19027,00	-23317,00	-55,07	3976,10	-1331,60	-25,09
2010	15324,00	-27020,00	-63,81	4086,10	-1221,60	-23,02
2011	11199,00	-31145,00	-73,55	3816,40	-1491,30	-28,10
2012	14250,00	-28094,00	-66,35	8789,50	3481,80	65,60

*Розраховано за даними Міністерства доходів і зборів України

Як впливає з представленої таблиці починаючи з 2004 р. спостерігається стійка хоча і не зовсім однорідна тенденція до скорочення кількості юридичних осіб котрі працюють за спрощеною системою оподаткування, але при цьому є платниками ПДВ. Показник отримуваною ними виручки є доволі нестабільним і має особливо загрозливе значення у період з 2009 по 2011 рр.

Наочно окреслена ситуація представлена на графіку (рис. 3).

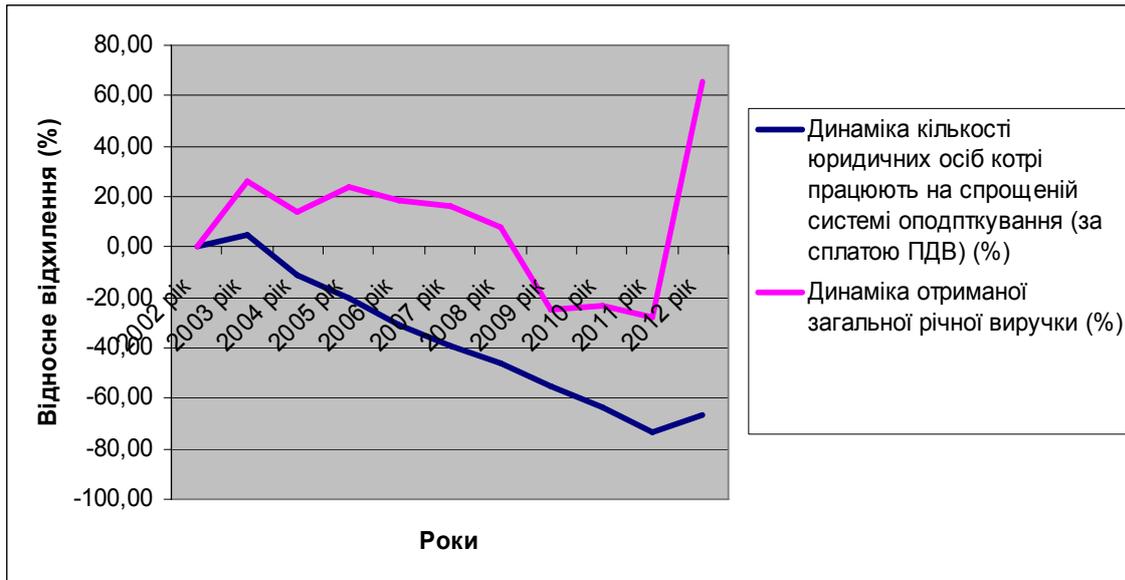


Рис. 3. Відносна динаміка головних результуючих показників функціонування юридичних осіб які здійснюють підприємницьку діяльність на спрощеній системі оподаткування за єдиним податком (зі сплатою ПДВ) у 2002-2012 рр.

З представленою графіка бачимо, що позитивна тенденція в цій сфері починає проявлятися лише у 2012 р. В той же час ситуація носить доволі загрозливий характер. В цілому остання обумовлюється наступними причинами: складністю адміністрування ПДВ, що породжує відмову суб'єктів господарювання, навіть ціною зниження прибутковості, від роботи з ним; посиленням державного контролю за операціями з ПДВ та схемами пов'язаними з його незаконним відшкодуванням, що призвело до закриття значної частини господарюючих суб'єктів; впливом вищеописаних проблем пов'язаних з реформуванням податкової системи України та прийняттям Податкового кодексу.

Зміни величини отриманої даними суб'єктами господарюванням загальної виручки пояснюється як описаними причинами так і економічної та політичною кон'юнктурою в державі, що чинила тиск на купівельну спроможність населення. Варто відзначити також той факт, що динаміка зміни виручки носить набагато більш позитивний характер ніж кількість відповідних суб'єктів. Що ще раз підтверджує факт закриття використовуваних у схемах незаконного збагачення господарюючих суб'єктів. Позитивна динаміка 2012 р. обумовлюється врегулюванням існуючих правових неузгодженостей та свідчить про ріст ефективності вітчизняної податкової системи в цілому та податкового законодавства, зокрема.

Загалом, резюмуючи проведений аналіз головних показників функціональної діяльності юридичних осіб, що працюють на спрощеній системі оподаткування можемо констатувати наступне:

- юридичні особи котрі працюють за спрощеною системою оподаткування віддають перевагу сплаті єдиного податку не бажаючи у своїй більшості сплачувати ПДВ;
- тенденція головних показників функціональної діяльності юридичних осіб, що не є платниками ПДВ носить стабільний позитивний характер, за винятком 2011 р. коли спостерігався обумовлений політичними причинами їх спад;
- навпаки показники функціональної діяльності юридичних осіб котрі поруч з єдиним податком також сплачують ПДВ демонструють чітку спадну тенденцію, котра обумовлена як складністю проведення розрахунків за цим податком так і зниженням рівня можливостей його використання в тінювих операціях;
- прийняття Податкового кодексу України на першому етапі, у зв'язку з розгорнутою інформаційною кампанією, негативно вплинуло на результуючі показники обох груп працюючих на спрощеній системі оподаткування юридичних осіб. Але



внесення в даний нормативний документ відповідних змін, котрі набули чинності у 2012 р., усунуло ряд негативних факторів та сприяло урегулюванню нормативного поля функціонування та забезпечення росту всіх відповідних показників функціональної діяльності працюючих на спрощеній системі оподаткування юридичних осіб.

В цілому, узагальнюючи результати проведеного аналізу динаміки ключових показників функціональної діяльності суб'єктів малого підприємництва, котрі здійснюють свою діяльність у рамках спрощеної системи оподаткування, можна зробити ряд наступних висновків:

1. Практично всі ключові показники функціональної діяльності працюючих за спрощеною системою оподаткування суб'єктів господарювання мали нестійку динаміку. Це було обумовлено впливом ряду як позитивних, так і негативних факторів. Більш стійка динаміка показників спостерігається у юридичних осіб.

2. Прийняття Податкового кодексу України, на перших етапах, у зв'язку з дією політичного фактора, чинило суттєвий негативний вплив практично на всі досліджувані показники. Але з прийняттям відповідних поправок до Податкового кодексу України, що врегульовують діяльність досліджуваних господарюючих суб'єктів, ситуація дещо змінилася в позитивний бік. Хоча не всі показники вийшли на попередній рівень. Цей факт пояснюється і деякими недоліками діючого податкового законодавства.

3. Основними проблемами котрі на сьогодні стримують подальший розвиток працюючих за спрощеною системою як фізичних, так і юридичних осіб, на наш погляд, є: складність та тривалість процесу реєстрації такого господарюючого суб'єкта і припинення його функціональної діяльності (зняття з реєстрації); обов'язковий порядок здійснення податкової реєстрації за місцем прописки відповідної фізичної особи, а не за місцем її фактичної господарської діяльності; обов'язковий порядок подачі звітності господарюючим суб'єктом до фіскальних органів за місцем прописки відповідної фізичної особи, а не за місцем її фактичної господарської діяльності; складність проведення розрахунків за ПДВ; відсутність достатньої поінформованості в суспільстві про діюче законодавство, що регулює функціональну діяльність таких суб'єктів; значний фіскальний тис по розрахунках за платежами єдиного соціального внеску (ЄСВ).

4. Для вирішення окреслених проблем вважаємо за необхідне: спростити процес реєстрації господарюючого суб'єкта, скоротити термін його здійснення та надати можливість громадянам проводити таку реєстрацію через мережу Інтернет; надати фізичним особам підприємцям можливість проводити податкову реєстрацію та здійснювати розрахунки за податками і платежами (подавати податкову звітність) не лише за місцем прописки, а й за місцем фактичного ведення господарської діяльності; максимально спростити процес здійснення суб'єктами господарювання, що працюють за спрощеною системою оподаткування проведення розрахунків за ПДВ; провести у суспільстві інформаційно-роз'яснювальну кампанію з питань нормативного регулювання функціональної діяльності відповідних суб'єктів та можливостей їх співпраці з підприємствами котрі працюють у відповідності з загальною системою оподаткування.

Література:

1. Борейко В. І. Пільгове оподаткування малого бізнесу в Україні: ретроспектива та перспективи / В. І. Борейко // Вісник економічної науки України. – 2011. – № 2. – С. 21–24.
2. Буряк Н. Б. Шляхи удосконалення спрощеної системи оподаткування в Україні / Н. Б. Буряк, С. В. Лукаш // Інноваційна економіка. – 2011. – № 3 (22). – С. 219–222.
3. Коваль Л. П. Зміни у спрощеній системі оподаткування та їх вплив на фінансову безпеку малого підприємництва / Л. П. Коваль // Науковий вісник НЛТУ. – 2012. – Вип. 22.1. – С. 244–250.
4. Коротун В. І. Альтернативні системи оподаткування: теоретичні засади і практика застосування / В. І. Коротун, О. В. Панасюк // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – Вип. 5 (132). – С. 32–36.
5. Макаров В. В. Єдиний податок: умови використання і перспективи розвитку / В. В. Макаров, Пилипенко Н. М. // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 2. – С. 121–124.



6. Музиченко О.В. Спеціальні податкові режими стимулювання само зайнятості: досвід застосування в трансформаційних економіках / О.В. Музиченко // зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2012. – № 4(63). – С. 145-149.
7. Небава Н. І. Тенденції розвитку малого бізнесу в умовах нового податкового кодексу / Н. І. Небава // Сталій розвиток економіки. – 2011. – № 1. – С. 87–89.
8. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс] // Офіційний вісник України. – 2010. – № 92. – Ст. 3248. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
9. Покатаєва О. В. Спрощена система оподаткування в контексті Податкового кодексу України / О. В. Покатаєва // Право і безпека. – 2011. – № 1 (38). – 22–27.
10. Слатвінська М. О. Теоретичні засади альтернативних систем оподаткування / М. О. Слатвінська // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2010. – № 1. – С. 264–271.

Варналий З.С., докт.екон. наук, професор кафедри фінансов Київського національного університету імені Тараса Шевченка, **Панасюк О.В.**, старший преподаватель кафедри аудита і економічного аналізу Національного університету ГНС України

Анализ деятельности субъектов малого предпринимательства, работающих на упрощенной системе налогообложения. В статье осуществлен анализ деятельности субъектов малого предпринимательства, работающих на упрощенной системе налогообложения. Показана динамика расчета физических лиц- предпринимателей осуществляющих деятельность на упрощенной системе налогообложения по единому налогу в 2002-2012 гг Отмечено, что за указанный период претерпело изменений администрирования единого налога и снижение уклонения от его уплаты в том числе за счет принятия Налогового кодекса Украины. Также проведена оценка применения в национальной налоговой системе упрощенных режимов налогообложения. Даны предложения по совершенствованию упрощенной системы налогообложения субъектов малого предпринимательства в Украине.

Ключевые слова: малое предпринимательство, налоги, налоговая система, упрощенная система налогообложения, единый налог, физические лица- предприниматели, малые предприятия.

Varnaliy Z.S., Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of Finance, Taras Shevchenko National University of Kyiv, **Panasiuk O.V.**, Senior Lecturer, Department of Audit and Economic Analysis, National University of STS of Ukraine

Analysis of small business entrepreneurship operating on simplified taxation system. This paper analyzes the small business activities that operate on a simplified system of taxation. The dynamics of calculation of individual entrepreneurs engaged in the simplified tax system for a single tax in 2002-2012 is shown. It is noted that during this period a single tax administration has been changed and payment evasion has been reduced due to the adoption of the Tax Code of Ukraine. Also, the evaluation of the use of the tax regimes in the national simplified tax system is conducted The proposals for improving the simplified taxation of small businesses in Ukraine are given.

Key words: small business entrepreneurship, taxes, tax system, a simplified system of taxation, single tax, individual entrepreneurs, small business.